

NOSTĀJA

Apstiprināta LSA Domes sēdē

25.11.2017.

Protokola nr.2017/DP8

25.11.2017.

Rīgā

Nr. 2017/NP5

Par Izglītības un zinātnes ministrijas priekšlikumiem grozījumiem Augstskolu likumā par augstākās izglītības ārējās kvalitātes novērtēšanu

ORGANIZĀCIJA

Latvijas Studentu apvienība (turpmāk — LSA) pārstāv Latvijas studējošo intereses nacionālā un starptautiskā līmenī. Saskaņā ar Augstskolu likumu apvienības biedri ir visu Latvijas augstskolu studējošo pašpārvaldes. LSA pauž demokrātiskā procedūrā formulētu, reprezentatīvu Latvijas studējošo viedokli.

SITUĀCIJA

2017. gada 9. novembrī Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – IZM) iesūtīja vēstuli Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai “Par priekšlikumiem likumprojektam “Grozījumi Augstskolu likumā” (Nr. 998/Lp12)”. Šīs vēstules ietvaros IZM piedāvā veikt krasas izmaiņas Latvijas augstākās izglītības akreditācijas sistēmā. Kopumā priekšlikumi var tikt iedalīti sekojošās grupās:

- Pāreja no studiju virzienu uz studiju programmu akreditāciju.
- Studiju virzienu struktūras maiņa, tos pielīdzinot tematiskajām jomām.
- Cikliska augstākās izglītības iestāžu akreditācija.
- Ka jebkura Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistra (turpmāk – EQAR) akreditēta aģentūra var veikt licencēšanu.
- Studiju akreditācijas komisijas nodalīšana no Akadēmiskās informācijas centra (AIC) un tiešāka pakārtošana IZM.
- Studiju virzienu akreditāciju izkliede.
- Augstākās izglītības iestāžu akreditāciju izkliede.

Šie priekšlikumi ir tikuši iesniegti, pirms tam par tiem neinformējot un tos neizdiskutējot ar sociālajiem partneriem, kā arī tie ir iesniegti gadu pirms tā, kad lielai daļai esošo studiju virzienu Latvijā beidzas akreditācijas. Šobrīd vēl aizvien no valsts budžeta finansēto studiju vietu bāzē nav paredzētas ārējās kvalitātes nodrošināšanas izmaksas.

Šobrīd tiek arī īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts “Atbalsts EQAR aģentūrai izvirzīto prasību izpildei”, kā ietvaros Latvijas akreditācijas aģentūra – Augstākās izglītības kvalitātes aģentūrai (turpmāk – AIKA) ir mērķis tikt akreditētai EQAR, kas tiek īstenoti saskaņā ar 2014. gada 3. novembrī Ministru kabineta pieņemto koncepciju “Latvijas augstākās izglītības ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveide”.

NOSTĀJA

LSA pauž nostāju, ka šobrīd pāreja no studiju virzienu uz studiju programmu akreditāciju nav atbalstāma, jo, pirmkārt, šie priekšlikumi ir pretrunā ar 2014. gadā Ministru kabinetā pieņemto koncepciju. LSA ieskatā šāda saraustīta un savstarpēji pretrunīga augstākās izglītības politikas veidošana ir būtisks apdraudējums Latvijas augstākās izglītības kvalitātei. LSA uzskata, ka ir nepieciešams vispirms ļaut noslēgties esošajam akreditāciju ciklam, pēc kā būs iespējams par to reflektēt un lemt par izmaiņu nepieciešamību tajā.

Šī iemesla dēļ LSA neatbalsta studiju virzienu struktūras maiņu, tos pielīdzināt tematiskajām jomām. LSA uzsver, ka šobrīd studiju virzieni ir daudzās augstskolās nostiprinājušies kā vadības vienības, augstskolām veidojot studiju virzienu padomes. Pēkšņa sistēmas maiņa radītu lieku administratīvo slogu, kā arī nav skaidra nepieciešamība veikt pārmaiņas tieši šobrīd.

LSA atbalsta ciklisku augstākās izglītības iestāžu akreditāciju un atbalsta to izkliedi pa gadiem, balstoties uz augstākās izglītības iestādes tipu, tādā veidā nodrošinot, ka ir iespēja cikliski izvērtēt visas augstākās izglītības iestādes kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

LSA neatbalsta ideju, ka jebkura EQAR akreditēta aģentūra var veikt licencēšanu, jo licencēšana pēc savas būtības ir atbilstības vērtējums, ko īsteno balstoties uz Latvijas normatīvajiem aktiem. Ņemot vērā faktu, ka Latvijas normatīvos aktus vislabāk var pārzināt tieši Latvijas nacionālā akreditācijas aģentūra, LSA nav skaidrs, kādā veidā EQAR akreditētās aģentūras var nodrošināt labāku licencēšanas kvalitāti.

LSA kategoriski iebilst pret jebkādiem mēģinājumiem padarīt ārējo kvalitātes nodrošināšanas procesu par politiski atkarīgu, deleģējot lēmumu pieņemšanu IZM tiešās padotības iestādei. LSA norāda, ka tas ir pretrunā Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, tādā veidā radot risku sekmīgai AIKA akreditācijai EQAR.

LSA atbalsta studiju virzienu akreditāciju izkliedi, jo tādā veidā tas nodrošinās nesteidzīgu un kvalitatīvu akreditācijas procesu.

REZULTĀTS

Tiks novērsti draudi AIKA iegūt EQAR akreditāciju, kā arī tiks nodrošināts objektīvs un apolitisks augstākās izglītības ārējās kvalitātes vērtēšanas process. Tāpat arī netiks sadārdzināts pats kvalitātes vērtēšanas process, tādā veidā ļaujot augstākās izglītības iestādēm ieguldīt kvalitātē, nevis tās novērtēšanā.

Ieviešot augstākās izglītības iestāžu ciklisku akreditāciju, būs nodrošināts cikliskums visos ārējās kvalitātes nodrošināšanas līmeņos, kā arī būs iespēja regulāri holistiski pārbaudīt visas iestādes darbību.

Prezidente

M. Belova